

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 8

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Léthelyzet, a lírai én vágya

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. az indító sor: „Sötét van” léthelyzete: az egyhangúságé, egyformaságé, a semmié „az unalmas egy-való-világ” a sokszínűséggel szemben, amit megsejt, amit kíván; ugyanakkor a titok megértésének, megsejtésének is az időszaka; a világ és önmaga, a lélek lehetőségei megismerésének a vágya, a sokféleség álma, a látszat mögötti lényeg keresése, káprázata; Irisz megidézése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. A lírai én személyisége

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. a semmi-énnel szemben a sokszorozó lelkét állítja, Irisztől várja „teljes enmagam” megélését, a világ teljességének birtoklását; I. múlt–jelen–jövő képei stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. Cím és szöveg

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. műfajjelölő cím: „Himnusz Iriszhez”, mely tulajdonképpen a 3–6. vsz.-ban bontakozik ki: Irisz megszólítása, identifikálása, dicsőítése szimbolikus-szecessziós képzuhataggal, halmozással; majd kérés, könyörgés megfogalmazása; „világ költőjének” nevezi, majd „világszínháznak kárpitos szövetjeként”, mellyel leleplezi illúzió-voltát, mégis őt akarja, kívánja, idézi meg varázsszavaival stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Képpalkotás, nyelvi megformálás, stílus és jelentés

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Szimbolikus-szecessziós képpalkotás: látomásos képek, merész, hangulati képzettársítások a sokszínű világ és Irisz megjelenítésében; felsorolás, halmozás, túldíszítettség a minden megélésének vágya; játékoság, álom stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. Információk azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére utaló, érvényes válasz megfogalmazása (pl. egy költő, Poe versének címében van jelen; vitaindítóként említi a cikk írója stb.) **5 pont**

b. Információk azonosítása a szövegben: Három változási forma (pl. időbeli: múlt, 1800-as évek és jelen; rövid – hosszú élet; életmódbeli stb.) **5 pont**

c. A publicisztikai stílusréteg sajátosságainak felismerése (2 pont), **indoklás** (pl. figyelemfelhívó/vitaindító bevezető, T/1 személy, metaforikus, hatáskeltő szóhasználat: pl. irodai szék ölelésében; a tudományos és a szleng nyelvváltozat keveredése: fagyasztott kaján élő 3 pont) **5 pont**

d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**

Véleménykifejtés követelményeihez való igazodás **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. műfaji sajátosságok **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz: Tragédia*: realista-naturalista novella, klasszikus novellaszerkesztés szabályai, lineáris, metonimikus történetvezetés: aratási életkép, másfél napnyi eseménysor középpontjában Kis János áll; a külső történések szegényesek: evés, munka, alvás; elindítják a belső folyamatokat, Kis János indulatait, képzeteit, reakcióit; részletezi; gesztusai metaforizálódnak; mechanikus ismétlődésekben nincsenek egyéni életek; tárgyilagos elbeszélői hang, ironia;

Barbárok: realista-naturalista novella, metonimikus folytonosság, lineáris előrehaladás: gyilkosság és leleplezésének története; zártság és nyitottság logikája; klasszikus felépítésű: három számozott egység: feszültségkeltés – késleltetés - csattanós zárlat rendje, elbeszélő távolságtartó, szűkszavúan tudósít, nagy a párbeszédes részek aránya, drámaiság, kihagyásos beszédmód a balladát idézi; a második egységben az elbeszélés mesei formulákkal és az ismétlődés révén valósítja meg a sűrítést, az asszony útjának elbeszélésében az alvilágjárás mítoszai ismerhetők fel; metaforikus összefüggések: cím, a szíj, a vadkörtefa motívum stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. cím és a szereplők sorsa **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Móricz: Tragédia*: műfajmegjelölő, előrevetíti a szereplők sorsát: tragikus léthelyzetét, kiemelkedő érték pusztulását; Kis János sorsa tragikus, halállal végződik, de nem válik hőssé, mivel csupán elviseli a történéseket, de nem cselekszik tudatosan; amit pedig egyéni

elhatározásból tenne, abban kudarcot vall; sem az elhatározását, sem a bukást, sem a halálát nem veszi észre senki, így nem lép ki a láthatatlanságból; öröklött sors I. fia;

Barbárok: a cím a novellabeli szereplők minősítése; durva, műveletlen, embertelen jelentése I. első részben a pásztorok nyelvi magatartásában, dadogásában, szűkszavúságában, brutális tettében; a második részben a civilizáció előtti archaikus világ jelentés társítható, amelyhez mitikus világtérkép kapcsolható: Bodri juhász feleségének érkezése, a keresés-motívum, fa mint világtengely, Dunántúl – élet, halál határa; a harmadik részben a veres juhász vadsága, tagadása, a bíró nézőpontjából idegensége, erőszakos magatartása, haszonelvűsége, elmaradottsága; a bíró szavai keretbe foglalják a történetet stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. emberi magatartásformák ábrázolása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz: Tragédia*: K. J., zsellérparaszt: szegénységből való kitörés vágya, éhsége jelképes, dühe, konok elhatározása feladattá, életcélá alakul: irreális, naturalisztikus, megvalósíthatatlan; kudarcának okai: magányosan küzd, kommunikációképtelen, rejtetten agresszív, öröklött magatartási forma: tudatalatti ösztönök, gyermekkori traumák, elpazarolt energiák, gondolkodás hiánya, groteszk halál; az elbeszélő külső nézőpontból látatja Kis János fizikai jellemzőit, az evés műveletét, eszközeit, kiemeli közülük az erős állkapcsot, az alacsony homlokot, a merev tekintetet, amelyekkel elemberteleníti a szereplőt, az evés eszközévé fokozza le, belső nézőpontból idézi evéssel kapcsolatos képzetait, indulatait, reakcióit; látszólag az egyén, K. J. magatartása, értékei bizonyulnak negatívnak: I. érzellemmel kapcsolatos értékek: míg környezete vidám, szorgalmas, bőbeszédű, ő komor, lusta, szótlan; családját nem szereti; agresszív; önmegvalósításának kudarcra beszűkült tudatállapotából is fakad; társadalomkritikai nézőpont: az anyagi és szellemi szegénység, nyomor iránti társadalmi közöny is tragikus, ugyanakkor a gondolkodásra képtelen egyén tragikum, a kilátástalanságból fakadó indulatok felszabadulása; Kis János felesége mint mellékszereplő; hagyományos női szerepkört betöltő: az evéssel összefüggésben esik szó róla, emiatt szokta megverni, valamint emiatt szokott összeveszni vele; naturalisztikus utalások, a brutális férfit minősítik, fokozzák le;

Barbárok: *Bodri juhász*: összhangban él a tájjal, körtefa mint középpont, jó apa, hűséges férj, vendégfogadó, áldozat; *veres juhász*: nyíltan agresszív magatartási forma: ártó, rontó erő, vadság, brutalitás I. gyilkosság, haszonszerzés; *bíró*: passzív, beletörődő: a törvény képviselője, nem érti a pásztori világot, értékítéletet formáló; Bodri juhász felesége: kitartás, hűség jelképe; alakjához mítoszi, mesei képzetek társulnak: vándorlása; az igazságot kiderítő, oknyomozó, jelölvasó; líraiság, drámaiság, fenség, ellentétezés leírásában stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. realista-naturalista stílusjegyek a szereplők jellemzésében

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz: Tragédia*: ellentétezés: falu – K. J., vidámság, közösség – düh, magány, fiával való viszonya is rideg, ijesztő; Sarudy – K.J.: vagyon, lakodalom, bőség – szegénység, irigység, vágy; az elbeszélő úgy jellemzi, ragadja meg az egyént, hogy tagadja egyedi voltát, tragikus, groteszk bemutatás; Kis János jellemzése naturalisztikus: élete csökkent értékű; tudat beszűkülését hozza; szándékoltan csökkent értékű nyelvhasználat: az ösztönlétre utaló kifejezések – „olyat tudna ütni”; „kidagadt, reszketett az egész belseje”–, az ösztönös, állatias cselekvésre utaló ismétlődő kifejezések – „lerugdosta”; „félrerúgta a macskát”; „nagyot rúgott”–, a falás, evés elemi létszükségletével kapcsolatos kifejezések – „marokszámra eregetett le a nyeldekülőjén”; „Ebből megeszek egy dézsával”–, groteszk hatású jellemzés – „málészájú fia, aki ijesztően hasonlított hozzá”; „Olyan volt, mint egy ember; két szeme volt, meg egy orra”–, az elbeszélést darabossá, szaggatottá tevő ismétlések – „nyomban elaludt”; „azzal elaludt”–,

alulretorizált fogalmazás –„helyben dűlt el a tarlón”–, tagadással való jellemzés –„nem sánta, nem begyes”–;

Barbárok: tájnyelv használata, atmoszférateremtő ereje; a pusztai ember jellemzése, gondolkodásmódja I. párbeszéd, metanyelvi elemek: pl. puli csaholása idegenek közeledtét jelzi, szerepe az igazság kiderítésében; kihagyások, ismétlések, szűkszavúság, drámaiság, beszéd jelzésértékű, gesztusok, tekintetek, veres juhász – bíró: egymás nem értése, idegenség, közöny; naturalista: a brutális gyilkosság, evés, tagadás *stb.*),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben értvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben értvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.